دانستنی‌ها
شهروند
۱۰
دوشنبه ۲۹ بهمن ۱۳۹۷ | سال ششم | شماره ۱۶۲۳
www.shahrvand-newspaper.ir

بسیاری از داروهای مورد استفاده بدون نسخه از جمله داروی ضد سرفه، سرماخوردگی، آنفلوآنزا و زکام باعث گیجی ناخواسته می‌شوند که ممکن است رانندگی را با مشکل روبه رو کند.

پرتره

نابغه عصر رنسانس

۴۵۵ سال پیش در چنین روزی، برابر ۱۸ فوریه ۱۵۶۴ میلادی، میکلانجلو بوناروتی معروف به میکل آنژ، معروف‌ترین پیکرتراش همه اعصار در شهر رم درگذشت. میکل آنژ، مجسمه‌سازی را هنر زدودن اضافات و بیرون کشیدن پیکر پنهان از دل سنگ می‌دانست. معروف‌ترین اثر او یعنی مجسمه داوود، یکی از شاهکارهای هنر مجسمه‌سازی جهان به شمار می‌رود. میکل آنژ علاوه بر مجسمه‌سازی در نقاشی نیز جزو سرآمدان روزگار خود بود. نقاشی سقف کلیسای سیستین که هم اکنون در رده عجایب هنری جهان قرار دارد هنر قلم اوست که طی ۴ سال و نیم به ثمر نشست. او در این نقاشی باشکوه منظره‌ای از خلقت آدم، پیامبران پیش از میلاد مسیح، طوفان نوح و دیگر روایات انجیلی را به تصویر کشیده است.

تذکره

پدر بمب اتم

در میانه دهه ۷۰ خورشیدی تله‌تئاتری از شبکه دوم سیما پخش شد با عنوان «قضیه رابرت اوپنهایمر» که بازیگرانی چون رضا بابک، اسماعیل شنگله و علی عمرانی در آن ایفای نقش می‌کردند. این تله‌تئاتر همان‌طور که از اسمش هم پیداست، بخشی از زندگی دکتر جولیوس رابرت اوپنهایمر فیزیکدان برجسته آمریکایی و پدر بمب اتمی را به تصویر می‌کشید. اوپنهایمر که ۵۲ سال پیش در چنین روزی (۱۸ فوریه ۱۹۶۷) در پرینستون درگذشت، با این که نقش بسزایی در دستیابی ایالات متحده به بمب اتمی داشت اما به دلیل گرایشات کمونیستی‌اش مورد بی‌مهری هیأت حاکمه آمریکا قرار گرفت و از سوی کمیته مبارزه با فعالیت‌های کمونیستی (مک کارتی) کاملا بایکوت شد. ۱۰ سال بعد از این واقعه و پایان دوران مک کارتیسم، وزارت انرژی ایالات متحده آمریکا جهت دلجویی از رابرت اوپنهایمر جایزه انریکو فرمی را به او اهدا کرد. در نمایشنامه «قضیه رابرت اوپنهایمر» نوشته هاینار کیپهارت نمایشنامه‌نویس آلمانی، فشارهای وارده به اوپنهایمر و تحقیق در زندگی او برای یافتن سرنخ‌هایی از ارتباط این فیزیکدان شهیر با عوامل اتحاد جماهیر شوروی مورد توجه قرار گرفته است.

فوکوس

احمد قوام (چپ) و هیات همراه در مسکو - ۱۳۲۴

۷۳ سال پیش در چنین روزی، برابر ۲۹ بهمن ۱۳۲۴ خورشیدی، احمد قوام نخست وزیر وقت ایران برای دیدار با ژوزف استالین راهی اتحاد جماهیر شوروی شد. در این سفر قوام با وعده اعطای امتیاز نفت شمال به شوروی، از استالین خواست نیروهایش را از خاک ایران خارج کند. استالین پیشنهاد قوام را پذیرفت و دستور بازگشت ارتش سرخ به پشت مرزها را صادر کرد. از آن سو اما مجلس شورای ملی بررسی لایحه اعطای امتیاز نفت شمال به شوروی را آنقدر کش داد که دوره مجلس و دولت به پایان رسید و وعده سرخرمن قوام به استالین نهایتاً رنگ عمل به خود نگرفت.

فرجام

امپراتور خونریز گورکانی

احتمالا تاکنون بارها داستان فرمانده شکست‌خورده‌ای که در دل صحرا با مورچه‌ای سختکوش مواجه شد را شنیده یا خوانده‌اید. او با دیدن تلاش صدباره مورچه‌ای برای بالارفتن از یک دیوار آن‌هم درحالی که یک دانه گندم به پشت خود دارد، تصمیم می‌گیرد از شکستی که در جنگ خورده ناامید نشده و مجددا برای کسب موفقیت تلاش کند. نهایتا این که فرمانده قصه ما بعدها تمام آسیای مرکزی و غربی را تحت سلطه خود درآورده و امپراتوری خود را بنا می‌کند. درست یا غلط بسیاری این داستان را به تیمور لنگ بنیانگذار سلسله گورکانیان نسبت می‌دهند که ۶۱۴ سال پیش درچنین روزی (۱۸ فوریه ۱۴۰۵) در اترار (قزاقستان کنونی) درگذشت. تیمور را از جمله جهانگشایان لایق و البته بی‌رحم تاریخ لقب داده‌اند. او پس از چیرگی بر شهرهایی که در برابر قشون او مقاومت به خرج می‌دادند، همه مردم شهر را از دم تیغ گذرانده و از سر کشته‌ها مناره می‌ساخت. در واقع آوازه همین خونریزی‌ها باعث می‌شد کسی فکر مقاومت در برابر سپاه تیمور را به مخیله خود راه ندهد.

دژاوو

قربانیان پانزی!

چارلز پانزی

اوایل همین هفته حکم گردانندگان شرکتی که با وعده پرداخت سودهای نجومی، مبالغ کلانی را از مردم اخذ کردند و در مدتی کمتر از سه سال بخش عمده سرمایه جمع‌آوری‌شده را به باد فنا داده بودند از سوی دادگاه ویژه جرایم اقتصادی صادر شد. موسسان این شرکت در صحن دادگاه نیت خود را هدایت سرمایه به سمت تولید، اشتغال و کارآفرینی ذکر کردند، هرچند که نیت خیر به خودی خود کافی نیست و نتیجه عمل و مهمتر از آن مماس‌بودن فعالیت‌های انجام‌شده با قوانین کشور درستی یا نادرستی عمل انجام‌شده را مشخص می‌کند، اما این که چرا راه‌اندازی چنین شرکت‌هایی تا این اندازه آسان است و افرادی فقط به صرف ثبت یک برند بازرگانی در یکی از دفاتر ثبت شرکت‌ها آن هم با هزینه‌ای ناچیز، اجازه می‌یابند از ابزارهایی مانند اس‌ام‌اس‌های تیراژ بالا بهره برده و مردم را با تبلیغ دریافت سودهای دو رقمی وسوسه کنند، سوالی است که باید از سوی مسئولان مربوطه پاسخی قانع‌کننده به آن داده شود.

پرداخت سود از اصل سرمایه

سیستم کاری چنین موسساتی بر پایه دریافت سرمایه هرچه بیشتر از سرمایه‌گذاران قدیمی و جدید متمرکز است، زیرا قرار است مبالغ دریافتی مجددا به سرمایه‌گذاران در قالب «سود» پرداخت شود! متاسفانه سرمایه‌گذاران به این حقیقت توجه نمی‌کنند در کشوری که سود تولید نهایتا بین ۵ تا ۲۰ درصد در سال است، شرکت‌های فوق چگونه وعده پرداخت سود ماهیانه ۱۲ درصد را به آنها می‌دهند. در واقع چون اصولا سرمایه‌گذاری و حرکت اقتصادی خاصی قرار نیست انجام شود، پول دریافتی از سرمایه‌گذار ماهانه و به اسم سود سرمایه به خود او پرداخت می‌شود که البته در این مرحله نیز کارمندان شرکت، سرمایه‌گذار مربوطه را برای سرمایه‌گذاری مجدد سود دریافتی مجاب می‌کنند و چرخه باطل ادامه می‌یابد؛ چرخه‌ای که تنها در دو صورت امکان شکستن آن هست: نخست وقتی که دیگر سرمایه‌گذار جدیدی یافت نشود و تزریق پول متوقف شود و دوم وقتی که تعداد زیادی از سرمایه‌گذاران پول خود را مطالبه کنند و شرکت از پس پرداخت آن برنیاید.

فرزند نامبارک مضاربه‌ای‌ها

ما چنین وضعیتی را در دهه ۶۰ خورشیدی و با ظهور شرکت‌های مضاربه‌ای برای نخستین بار تجربه کرده بودیم و اینک بار دیگر شاهد رشد فرزندان خلف آن شرکت‌های نامیمون هستیم. برای دانستن این که نخستین بار چه کسی به فکر چنین روشی برای مال‌اندوزی افتاد باید به دهه ۲۰ میلادی در آمریکا برگردیم. در این دهه شخصی به اسم چارلز پانزی در شهر بوستون با وعده دوبرابر کردن سرمایه طی ۶۰ روز، مبالغ زیادی را دریافت کرد و به این ترتیب موفق شد در مدتی کم نزدیک به ۲۰ میلیون دلار از مردم پول بگیرد. سرمایه‌گذاران شرکت پانزی خوشحال بودند که سر ماه مبلغ زیادی را به‌عنوان سود دریافت می‌کنند غافل از این که سود مورد نظر از اصل سرمایه خودشان به آنها پرداخت می‌شد. پانزی نهایتا اسیر قانون شد، اما شیوه‌اش که امروزه در محاکم قانونی از آن با عنوان «ترفند پانزی» یاد می‌شود الهام‌بخش کلاهبرداران بسیاری در سراسر دنیا شد و راهش تا به امروز نیز ادامه یافته است.

معما

«جمهوری اسلامی»، نخستین حزب مولود انقلاب

یک هفته پس از پیروزی انقلاب اسلامی سال ۵۷ و درحالی که توجه همگان معطوف به محاکمه سران رژیم سابق در دادگاه‌های انقلاب اسلامی و بگومگوهای صادق خلخالی و دولت موقت بر سر صدور احکام اعدام بود، عده‌ای از بزرگان انقلاب دور از هیاهوها گرد هم جمع شده و تصمیم گرفتند نخستین «حزب» مولود نظام سیاسی جدید را پایه‌گذاری کنند. به این ترتیب سیدمحمد حسینی بهشتی، عبدالکریم موسوی اردبیلی، اکبر هاشمی رفسنجانی، سیدعلی خامنه‌ای و محمد جواد باهنر به عنوان بنیانگذار، ۴۰ سال پیش در چنین روزی، برابر ۲۹ بهمن ۱۳۵۷ خورشیدی موجودیت «حزب جمهوری اسلامی» را اعلام کردند. این ۵ نفر به همراه حسن آیت، اسدالله بادامچیان، عبدالله جاسبی، حبیب‌الله عسگراولادی، سیدمحمود کاشانی، مهدی عراقی، علی درخشان و... شورای مرکزی اولیه حزب را تشکیل می‌دادند.

۲ میلیون متقاضی عضویت در حزب

اصولی چون اعتقاد به اصل نه شرقی، نه غربی، ایجاد مناسبات برادرانه با همه مسلمانان جهان، قطع هر نوع پیوند اقتصادی که موجب سلطه قدرت‌های بزرگ بر کشور شود، افشای توطئه‌های قدرت‌های بزرگ سلطه‌جو به‌ویژه حکومت آمریکا، همچنین کمک به نهضت‌های آزادی‌بخش، به‌عنوان مواضع سیاسی حزب جمهوری اسلامی در سخنرانی‌های بنیانگذاران آن نمودی ویژه داشته و مشخص می‌کرد که حزب جمهوری اسلامی در مرام و مسلک خارج از آرمان‌های نظام جمهوری اسلامی ایران قابل تعریف نیست. با اعلام تأسیس حزب، از همه نقاط کشور تقاضا برای عضویت در آن بالا گرفت و در مدتی کم، نزدیک به ۲ میلیون نفر از سراسر ایران خواهان عضویت در حزب جمهوری اسلامی شدند که از این تعداد ۴۰۰ هزار متقاضی ساکن تهران بودند. حزب جمهوری اسلامی با شروعی کوبنده راه خود را آغاز کرد و در بسیاری از بزنگاه‌های سیاسی انقلاب از جمله همه‌پرسی جمهوری اسلامی، انتخابات نخستین دوره مجلس خبرگان، همه پرسی قانون اساسی و انتخابات ریاست جمهوری نقشی قابل اعتنا و تاثیرگذار از خود بروز داد.

ارجحیت مصالح نظام بر مصالح حزب

حزب جمهوری اسلامی با این که پشتیبانی معنوی بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران را با خود داشت، اما از همان ابتدای کار با چالش‌های عدیده‌ای نیز روبه‌رو بود. حادثه انفجار تروریستی در دفتر حزب جمهوری اسلامی در هفتم تیر ۱۳۶۰ خورشیدی که منجر به شهادت تعداد زیادی از اعضای ارشد این حزب شد را شاید بتوان اتفاق بزرگی در حزب جمهوری اسلامی تلقی کرد. اما با این حال حزب جمهوری اسلامی حتی وقتی دو دبیرکل خود را طی مدت کوتاهی از دست داد (سیدمحد بهشتی در ۷ تیر ۱۳۶۰ و محمدجواد باهنر در ۸ شهریور ۱۳۶۰) شاکله خود را حفظ کرد و اجازه نداد نقش تاثیرگذارش در روند انقلاب نقصان ببیند. این انسجام تا وقتی بود که حزب در خدمت نظام جمهوری اسلامی بود و روزی که بنیانگذاران آن احساس کردند وجود و ادامه کارشان به دلیل اختلافات موجود بین اعضا ممکن است اصل وفاق را در نظام نوپای جمهوری اسلامی دچار خدشه کند به شکل داوطلبانه کنار کشیده و حزب را در ۱۱ خرداد ۱۳۶۶ تعطیل کردند.

جدول شماره ۱۶۲۳

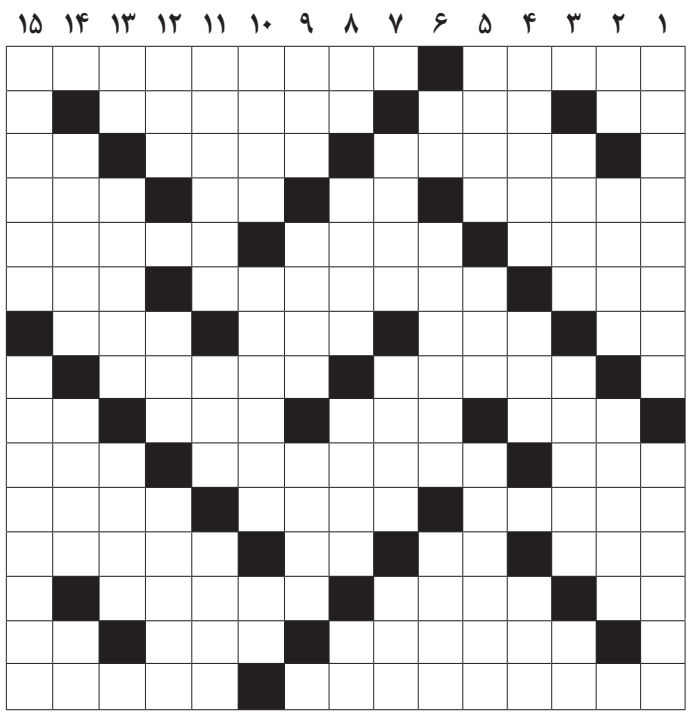

افقی

۱- ورطه دریا- پادشاه ساسانی که دعوت پیامبر به اسلام را قبول نکرد
۲- از اقمار مشتری- یار کم- نتیجه خطا در هجده قدم زمین فوتبال
۳- لوله پلاستیکی دراز- محصول قمصر- اسم آذری
۴- تنها گذاشتن- سخن صریح- ذات و شخص- حجر
۵- دریاها- تویی لاستیک خودرو- بانفوذ
۶- مردبی‌زن- آهوی آفریقا- ایستگاه قطار
۷- حرف دهن‌کجی- خرمای نارس- نیروگاهی در شمال- از امراض جلدی
۸- علاج بیمار- مامور تشریفات دوره صفویه
۹- کودن- آتش- پدر ادریس نبی- حرف فقدان
۱۰- باج و خراج- ورقه نمرات محصل- کشور لجلمنا
۱۱- سنگینی قیمت- چهره- از ماه‌های میلادی
۱۲- میهمانی- گاهی نماز را باطل می‌کند- ساز تنهایی- مخلوط شوره و گوگرد و گرد زغال
۱۳- مساوی- ناله و زاری- کافی
۱۴- پیامبر باران- حیوان مفید اهلی- نپریدن اسب مسابقه از روی مانع
۱۵- بنای تاریخی شوشتر که قدمت آن به دوره ساسانیان برمی‌گردد- مهاجم رئال مادرید

عمودی

۱- یکای اطلاعات و ذخیره‌سازی در رایانه- داستانی نوشته جک لندن
۲- از لوازم پیشرفت- فرزند زکریا- درخت میوه‌دار
۳- پیه‌فروش- مظهر جدایی- تصدیق روسی
۴- کارگردان فیلم شبی که ماه کامل شد- نماد سرعت- مهره‌ای در شطرنج
۵- از روزنامه‌های چاپ برلین آلمان- نام- پایتخت کشور مولداوی
۶- ماسه- پایتخت آلبانی- زمین شوره‌زار
۷- آرایش هنری- خام- برکت سفره
۸- نام بلاتر، رئیس سابق فیفا- کالابرگ- آنزیم مبدل شیر به پنیر- دردورنج
۹- از ملزومات نقاشی- طهارت- جاندار تک‌سلولی از رده آغازیان
۱۰- سیر کوهی- به‌ویژه و به‌خصوص عربی- حیوان باوفا
۱۱- مایع زرد خون- وسیله‌ای در نجاری و آشپزخانه- شهر کباب
۱۲- جمع مکسر رتبه- عمق- زیردست
۱۳- او- کشوری در آفریقا با مرکزیت داکار- علاج
۱۴- سوره هشتم قرآن مجید- دیوار قلعه- اندک
۱۵- ناپایدار- آدم بی‌عرضه و ناتوان از انجام هر کاری
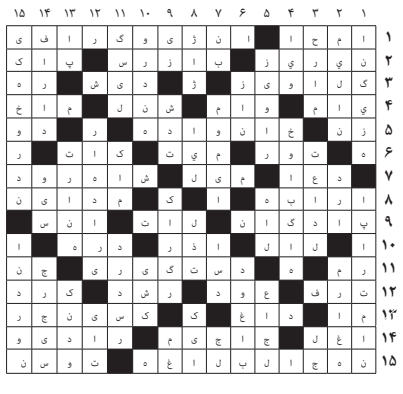
حل جدول شماره ۱۶۲۲